Spinnen van de 'Lampse beemden' (Alken, Limburg, België)

J. JACOBS

Hulzenstraat 122, 3570 Alken

Samenvatting

Tussen november 1991 en november 1992 werden 1342 spinnen verzameld in de 'Lampse Beemden te Alken (Limburg, België) door middel van bodemvallen. De resultaten illustreren het belang van kleine landschapselementen zoals hagen voor de overleving van zeldzame spinnesoorten.

Résumé

Une recherche aranéologique des 'Lampse beemden' (Alken, Limbourg, Belgique).

Entre novembre 1991 et novembre 1992, 1342 araignées ont été recoltées dans les 'Lampse Beemden' (Alken, Limbourg, Belgique) à l'aide de pièges. Les résultats démontrent l'importance de petits éléments dans le paysage comme des haies pour la chance de survie de certaines araignées rares.

Summary

A survey of the spiders (Araneae) of the 'Lampse Beemden' (Alken, Limburg, Belgium).

Between November 1991 and November 1992, 1342 spiders were collected in the 'Lampse Beemden' (Alken, Limburg, Belgium) by means of pitfall traps. The results show the ecological importance of small elements in the landscape like hedgerows for the survival of rare spider species.

Inleiding

Het gebied 'Lampse Beemden' bevindt zich te Alken, Belgisch Limburg. Gewrongen tussen de parallelwegen en spoorwegverbinding Hasselt-St.Truiden bevindt zich een resterende landbouwzone waarvan de waarde vooral gekenmerkt is door de diversiteit aan kleine, karakteristieke landschapselementen.

Meer en meer worden deze kleine landschapselementen bedreigd, slechts in geringe mate zijn oorspronkelijke kenmerken van die beplantingen terug te vinden. Meestal zijn het juist deze elementen die bepalend zijn voor zeldzame soorten planten en dieren. Dat spinnen, samen met andere kleine organismen hier eveneens toe behoren komt zelden aan bod; doch ook deze dieren zijn een schakel in de complexe natuur.

In samenwerking met de vereniging 'Landschapspark Herk en Mombeek' onderzochten wij enkele percelen op het voorkomen van spinnen. Wij hopen dat dit onderzoek een bijdrage mag vormen voor het behoud van de aanwezige natuur, die alleen bewaard kan blijven in goede verstandhouding met de aanwezige landbouw. Een gezonde dialoog tussen alle

belanghebbenden en het toekennen van premies voor het onderhoud van kleine landschapselementen kan er toe leiden dat de resterende landschapselementen behouden kunnen blijven.

Studiegebied

Zoals te zien is op Fig.1 leidt een doodlopende veldweg ('Wolfsteeg') naar het terrein. Tussen twee weiden in bevindt zich het restant van een eiken wal bestaande uit 6 à 7 oude zomereiken op een verhoogde berm met braambezetting (A). Het is deze braambezetting die de meeste planten en dieren de nodige bescherming geeft; het zou dus zeer spijtig zijn indien deze verwijderd zou worden.

Bij het oversteken van deze weide, richting spoorwegtalud, komen wij langs een perceel, volledig overwoekerd met braam. De eigenaar bleek van het bestaan van dit perceel niet meer te weten. De grens met de spoorweg is gevormd door een serie knotwilgen; deze zone met aanpalende spoorwegberm is volledig onderzocht (B). Verder zorgde deze verwilderde weide voor het voorkomen van zeldzame plantesoorten zoals Valeriaan, Moerasspirea en Gevlekte aronskelk. Aansluitend bij deze weide onderzochten wij eveneens een perceel weide met populierenaanplant met ertussen opslag van Zomereik en Struikwilg (C). Tussen deze weide en de aanpalende spoorweg bevindt zich een kleine beek die zorgt voor de afwatering van de spoorwegbedding. Ook deze zone is onderzocht.

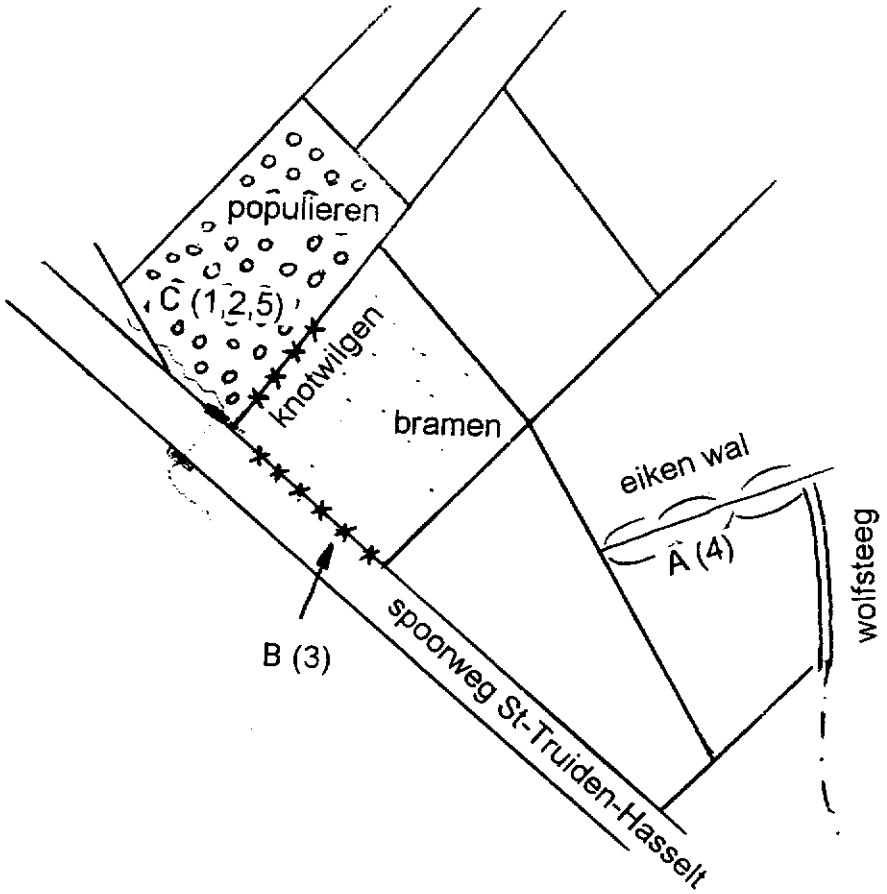

Fig. 1.- Situering van de 'Lampse beemden' te Alken (Limburg, België), met A: eiken wal, B: wilgenrij langs spoorwegberm en C: populierenaanplant.

Typerend voor dit onderzoek is het geringe aantal gevangen spinnen, waarschijnlijk te wijten aan de lange overstromingsperioden. Nochtans puilden de vallen uit van de insekten; aan prooidieren is er dus zeker geen gebrek.

De benaming 'Lampse Beemden' laat al zien dat het hier om een zeer vochtig gebied gaat. Meermaals tijdens het onderzoek waren gedeelten niet toegankelijk en volledig overstroomd. In de drogere periodes bleek dan weer de plantengroei zodanig te woekeren dat ook toen het terrein moeilijk toegankelijk bleek.

Vangmethoden en materiaal

De bemonstering gebeurde op vijf plaatsen. Elke station bestond uit vijf bodemvallen die willekeurig op het terrein werden verspreid. In het gebied C stonden drie keer vijf vallen; in A en B stond telkens ook een station van vijf vallen. De vallen waren voor de helft gevuld met een formaldehyde oplossing (4%). Om de oppervlakte-spanning van deze oplossing te verlagen werden er enkele druppels detergent aan toegevoegd. Achteraf werden de verschillende vangsten opgeborgen in een 70% alkoholoplossing. Op geregelde tijdstippen d.w.z. ongeveer om de maand werden deze potten geledigd: geplaatst op 28-11-1991 en geledigd op 28-12-1991, 01-02-1992, 07-03-1992, 20-04-1992, 18-05-1992, 08-06-1992, 08-08-1992, 12-09-1992, 25-10-1992 en 29-11-1992. Op 25-10-1992 en 29-11-1992 werden sleepvangsten uitgevoerd.

Voor de determinatie van de soorten maakten wij gebruik van LOCKET & MILLIDGE (1951, 1953), LOCKET *et al.* (1974) en ROBERTS (1985, 1987).

Resultaten

De resultaten van de bemonstering zijn weergegeven in Tabel 1.

In totaal werden er 86 soorten gevangen waarvan 952 mannetjes en 390 vrouwtjes.

De fauna van de eikenwal is zeer specifiek. Wij denken hierbij aan *Harpactea hombergi*, waarvan weliswaar slechts één exemplaar gevangen werd; het is echter volgens de literatuur een soort die steeds te vinden is bij oude eiken; verder hebben we *Oxyptila praticola* en *Cicurina cicur* die ook typische bewoners zijn van dergelijke biotopen.

Het volledige natte gedeelte 'beemd' blijkt eveneens duidelijk een serie spinnen te herbergen met voorkeur voor dit gebied. Wij denken hierbij vooral aan *Pirata hygrophilus*, *Clubiona lutescens*, *Enoplognatha ovata*, *Dicymbium tibiale*, *Saloca diceros*, *Tapinocyba insecta*, *Diplostyla concolor* en *Lepthyphantes pallidus*. Zeer zeldzaam is zeker *Saloca diceros*, volgens de literatuur voornamelijk te vinden in het mos van vochtige loofbossen, meestal in bergachtige gebieden.

De vallen die aan de voet van knotwilgen en populieren waren opgesteld in gebied C gaven de beste resultaten. Dit was zo ondanks de lange tijd dat deze vallen onder water stonden; hun effectieve vangperiode beperkte zich tot de vroege lente.

Het bemonsteringsstation in de onmiddellijke omgeving van de spoorweg bleek een zeer gering aantal spinnen op te leveren. *Histopona torpida* blijkt een voorkeur voor deze omgeving te hebben. Wij denken dat dit komt doordat de beschaduwde zijde van de spoorweg is onderzocht.

Bij de handvangsten is voornamelijk de familie Dictynidae opvallend aanwezig. *Clubiona lutescens* is een typische spin voor de lage grassoorten in vochtige omgeving.

Besluit

Op te merken valt dat de voornaamste soorten zich ophouden in de kleine landschapselementen. Deze elementen zijn meestal de laatste toevluchtsoorden voor fauna en flora. De bescherming ervan is dus van primordiaal belang.

Ook de veel toegepaste drainering in deze gebieden kunnen de aanwezige soortenrijkdom volledig vernietigen.

Dankwoord

De spinnenwerkgroep is dank verschuldigd aan het Regionaal Landschap Herk en Mombeek v.z.w. voor het mogelijk maken van dit onderzoek. Aan dit onderzoek werkten mee C. Colson, J. Jacobs, M. Janssen (determinatie van de meeste spinnen), J.H.G. Peeters en P. Poot.

Referenties

LOCKET, G.H. & MILLIDGE, A.F. (1951). Britisch spiders. Vol. 1. Ray Society, London.

LOCKET, G.H. & MILLIDGE, A.F. (1953). Britisch spiders. Vol. 2. Ray Society, London.

LOCKET, G.H., MILLIDGE, A.F. & MERRETT, P. (1974). Britisch spiders. Vol. 3. Ray Society, London.

ROBERTS, M.J. (1985). The spiders of Great Britain and Ireland. Vol. 1. Atypidae to Theridiosomatidae. Harley Books, Colchester.

ROBERTS, M.J. (1987). The spiders of Great Britain and Ireland. Vol. 2. Linyphiidae. Harley Books, Colchester.

Tabel 1.- Aantallen spinnen verzameld in de 'Lampse Beemden' te Alken; A= eiken wal (houtkant met Zomereik) (5 bodemvallen), B= spoorwegberm (5 bodemvallen), C= populierenaanplant (15 bodemvallen), D= sleepvangsten.

FAMILIE EN SOORT	Totaal ♂/♀	A ♂/♀	B ♂/♀	C ♂/♀	D ♂/♀
DICTYNIDAE					
Dictyna uncinata THORELL,1856	3/4	0/0	0/0	0/0	3/4
Nigma flavescens (WALCKENAER,1825)	3/0	0/0	0/0	0/0	3/0
DYSDERIDAE					
Harpactea hombergi (SCOPOLI,1763)	1/0	1/0	0/0	0/0	0/0
GNAPHOSIDAE					
Trachyzelotes pedestris (C.L.KOCH,1839)	3/0	0/0	3/0	0/0	0/0
CLUBIONIDAE					
Clubiona lutescens WESTRING,1851	10/4	0/0	1/0	2/2	7/2
Clubiona reclusa O.P-CAMBRIDGE,1863	0/3	0/0	0/0	0/0	0/3
Clubiona terrestris WESTRING,1862	4/1	2/1	0/0	2/0	0/0
ANYPHAENIDAE					
Anyphaena accentuata (WALCK.,1802)	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0
THOMISIDAE					
Oxyptila praticola (C.L.KOCH,1837)	19/0	11/0	5/0	3/0	0/0
Oxyptila trux (BLACKWALL,1846)	1/0	0/0	0/0	1/0	0/0
Xysticus cristatus (CLERCK,1757)	1/0	0/0	0/0	0/0	1/0
Xysticus ulmi (HAHN,1832)	1/0	0/0	0/0	0/0	1/0
SALTICIDAE					
Heliophanus auratus C.L.KOCH,1835	0/2	0/0	0/0	0/0	0/2
LYCOSIDAE					
Pardosa amentata (CLERCK,1757)	17/6	3/1	1/0	12/5	1/0
Pardosa palustris (LINNAEUS,1758)	1/1	0/0	0/0	1/1	0/0
Pardosa pullata (CLERCK,1757)	1/0	0/0	0/0	1/0	0/0
Pirata hygrophilus THORELL,1872	5/3	0/0	0/1	5/2	0/0
Trochosa ruricola (DEGEER,1778)	0/1	0/0	0/0	0/1	0/0
Trochosa terricola (THORELL,1856)	2/0	0/0	0/0	2/0	0/0
PISAURIDAE					
Pisaura mirabilis (CLERCK,1757)	1/1	0/0	0/0	1/0	0/1
AGELENIDAE					
Cicurina cicur (FABRICIUS,1793)	50/14	44/9	6/3	0/2	0/0
Coelotes terrestris (WIDER,1834)	170/41	37/23	61/9	72/9	0/0
Histopona torpida (C.L.KOCH,1834)	12/5	2/0	10/4	0/1	0/0
Tegenaria picta SIMON,1870	9/1	2/1	0/0	7/0	0/0

Tabel 1. (vervolg)

FAMILIE EN SOORT	Totaal ♂/♀	A ♂/♀	B ♂/♀	C ♂/♀	D ♂/♀
HAHNIIDAE					
Hahnia helveola SIMON,1875	1/0	0/0	1/0	0/0	0/0
Hahnia montana (BLACKWALL,1841)	1/0	0/0	1/0	0/0	0/0
Hahnia nava (BLACKWALL,1841)	2/0	0/0	2/0	0/0	0/0
MIMETIDAE					
Ero cambridgei KULCZYNSKI,1811	1/2	0/1	0/0	1/1	0/0
THERIDIIDAE					
Enoplognatha ovata (CLERCK,1757)	6/1	1/0	1/0	4/1	0/0
Episinus angulatus (BLACKWALL,1836)	3/0	1/0	1/0	1/0	0/0
Robertus lividus (BLACKWALL,1836)	4/6	1/0	2/5	1/1	0/0
Theridion bimaculatum (LINNAEUS,1767)	2/2	0/0	0/0	0/0	2/2
Theridion instabile O.P.CAMBRIDGE,1870	1/0	0/0	0/0	0/0	1/0
Theridion pictum (WALCKENAER,1802)	2/3	0/0	0/0	0/0	2/3
TETRAGNATHIDAE					
Pachygnatha clercki SUNDEVALL,1823	3/2	0/0	0/0	3/1	0/1
Tetragnatha montana SIMON,1874	1/7	0/0	0/0	0/1	1/6
METIDAE					
Metellina mengei (BLACKWALL,1869)	3/2	0/0	0/0	2/1	1/1
Metellina segmentata (CLERCK,1757)	3/7	3/6	0/0	0/1	0/0
ARANEIDAE					
Araneus diadematus CLERCK,1757	1/1	1/0	0/0	0/1	0/0
LINYPHIIDAE					
Ceratinella scabrosa (O.P.CAMBR.,1871)	5/3	2/1	2/0	1/2	0/0
Dismodicus bifrons (BLACKWALL,1841)	1/0	0/0	0/0	1/0	0/0
Dicymbium brevisetosum LOCKET,1962	1/0	1/0	0/0	0/0	0/0
Dicymbium nigrum (BLACKWALL,1834)	5/4	0/0	0/0	5/3	0/1
Diplocephalus picinus (BLACKWALL,1841)	1/1	0/0	0/0	1/1	0/0
Dicymbium tibiale (BLACKWALL,1836)	80/20	3/0	9/3	68/17	0/0
Erigone atra (BLACKWALL,1841)	5/0	4/0	0/0	0/0	1/0
Erigonella ignobilis (O.P.CAMBRIDGE,1871)	0/1	0/1	0/0	0/0	0/0
Glyphesis servulus (SIMON,1881)	4/0	0/0	0/0	4/0	0/0
Gongylidiellum latebricola (O.P.CAMBR.,1871)	1/0	0/0	0/0	1/0	0/0
Gonatium rubens (BLACKWALL,1833)	0/1	0/0	0/1	0/0	0/0
Gongylidium rufipes (SUNDEVALL,1829)	9/39	0/5	0/1	0/17	9/16
Gongylidiellum vivum (O.P.CAMBRIDGE,1875)	1/0	0/0	0/0	1/0	0/0
Hylyphantes graminicola (SUNDEVALL,1829)	1/0	0/0	0/0	0/0	1/0
Maso sundevalli (WESTRING,1851)	1/0	1/0	0/0	0/0	0/0
Micrargus herbigradus (BLACKWALL,1854)	65/25	5/1	37/19	23/5	0/0
Micrargus subaequalis (WESTRING,1851)	2/0	2/0	0/0	0/0	0/0
Oedothorax retusus (WESTRING,1851)	10/2	0/0	0/0	10/2	0/0
Pocadicnemis juncea LOCKET & MILL.,1953	1/1	0/0	0/1	1/0	0/0
Saloca diceros (O.P.CAMBRIDGE,1871)	26/3	4/0	0/0	22/3	0/0
Tapinocyba insecta (L.KOCH,1869)	46/10	4/0	2/1	40/9	0/0
Walckenaeria acuminata BLACKWALL,1833	12/1	6/0	0/0	6/1	0/0
Walckenaeria nudipalpis (WESTRING,1851)	14/3	9/0	0/0	4/3	1/0

Tabel 1. (vervolg).

FAMILIE EN SOORT	Totaal ♂/♀	A ♂/♀	B ♂/♀	C ♂/♀	D ♂/♀
LINYPHIIDAE					
Agyneta ramosa JACKSON,1912	2/1	0/0	0/0	2/1	0/0
Bathyphantes gracilis (BLACKWALL,1841)	3/0	1/0	0/0	2/0	0/0
Bathyphantes nigrinus (WESTRING,1851)	6/5	1/0	1/0	1/0	3/5
Bathyphantes parvulus (WESTRING,1851)	1/0	1/0	0/0	0/0	0/0
Centromerus aequalis (WESTRING,1851)	1/0	1/0	0/0	0/0	0/0
Centromerus sylvaticus (BLACKWALL,1841)	52/10	5/1	7/7	40/2	0/0
Diplostyla concolor (WIDER,1834)	152/70	18/8	3/2	131/59	0/1
Lepthyphantes ericaeus (BLACKWALL,1853)	32/13	9/2	7/5	16/6	0/0
Lepthyphantes flavipes (BLACKWALL,1854)	0/3	0/0	0/0	0/3	0/0
Lepthyphantes mengei KULCZYNSKI,1887	1/0	0/0	0/0	1/0	0/0
Lepthyphantes minutus (BLACKWALL,1833)	0/1	0/1	0/0	0/0	0/0
Lepthyphantes pallidus (O.P.CAMBRIDGE,1871)	37/22	2/6	9/9	26/7	0/0
Lepthyphantes tenebricola (WIDER,1834)	0/1	0/1	0/0	0/0	0/0
Lepthyphantes tenuis (BLACKWALL,1852)	2/4	0/3	0/0	2/0	0/1
Lepthyphantes zimmermanni BERTKAU,1890	2/4	0/0	1/3	1/1	0/0
Linyphia hortensis SUNDEVALL,1829	0/3	0/0	0/0	0/1	0/2
Linyphia (Neriene) montana (CLERCK,1757)	0/1	0/0	0/0	0/1	0/0
Linyphia (Neriene) peltata WIDER,1834	0/1	0/0	0/0	0/1	0/0
Linyphia triangularis (CLERCK,1757)	4/3	2/0	1/1	1/1	0/1
Microliniphia impigra (O.P.CAMBRIDGE,1871)	1/0	0/0	1/0	0/0	0/0
Microneta viaria (BLACKWALL,1841)	9/12	7/4	1/1	1/7	0/0
Porrhomma campbelli O.P.CAMBRIDGE,1894	1/0	0/0	1/0	0/0	0/0
Porrhomma pygmaeum (BLACKWALL,1834)	0/2	0/1	0/0	0/1	0/0
Saaristoa abnormis (BLACKWALL,1841)	7/0	0/0	0/0	7/0	0/0

Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver. (1994), 9 (2) : 40

Aanvulling bij de soortenlijst van de spinnen van België van BOSMANS & MAELFAIT (1986)

L. BAERT

Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Vautierstraat 29, 1040 Brussel

Résumé

La liste des espèces d'araignées trouvées en Belgique de Bosmans & Maelfait (1986) est actualisée. La faune belge compte actuellement 667 espèces.

Summary

The checklist of spider species found in Belgium compiled by Bosmans & Maelfait (1986) is updated. The Belgian fauna now comprises 667 species.

Inleiding

Onze spinnenfauna telt heden 667 soorten. Vierentwintig soorten nieuw voor de Belgische fauna kunnen aan de lijst van BOSMANS & MAELFAIT (1986) toegevoegd worden; enkele soorten waren daarin onder een foute naam vermeld (zie onder andere: Errata en aanvullingen bij de 'Herziene soortenlijst van de Belgische spinnen': een losbladige mededeling gevoegd bij de Nieuwsbrief van de Belgische Arachnologische Vereniging volume 4 (1987).

Overzicht per familie

DICTYNIDAE

Mastigusa arietina (Thorell, 1871). In: JOCQUE (1977) onder de naam *Tetrilus arietinus* (Thorell, 1871) (Agelenidae). De melding van KEKENBOSCH (1966) berust op een verkeerde determinatie. Deze soort werd niet vermeld in de soortenlijst van BOSMANS & MAELFAIT (1986).

GNAPHOSIDAE

Zelotes serotinus (L. Koch, 1867) moet zijn: *Zelotes longipes* (L. Koch, 1866) (BOSMANS & MAELFAIT, 1986).

Gnaphosa nigerrima L. Koch, 1877. Eerste melding door M. Janssen in: Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 4 (1987): 5.

Haplodrassus moderatus Kulczynski, 1897). In: NOORDAM (1993).

Zelotes pseudoclivicolus Grimm, 1982. In: JANSSEN (1988).

LIOCRANIDAE

Agroeca inopina O.P.-Cambridge, 1866 was vermeld in KEKENBOSCH *et al.* (1977) als een niet gepubliceerde waarneming van Schumacker. Wegens gebrek aan bevestiging werd deze soort afgevoerd van de Belgisch fauna door BOSMANS & MAELFAIT (1986). Recent

werd ze gemeld door BAERT & DESENDER (1993).

THOMISIDAE

Oxyptila pullata (Thorell, 1875): verkeerdelijk geïdentificeerd als *Oxyptila rauda* Simon, 1875 (JANSSEN, 1992).

SALTICIDAE

Neon valentulus Falconer, 1912. In: JANSSEN (1987).

LYCOSIDAE

Alopecosa barbipes (Sundevall, 1832). In: ALDERWEIRELDT & MAELFAIT (1993).

Pardosa alacris (C.L.Koch, 1833). In: ALDERWEIRELDT & MAELFAIT (1993). Voor het eerst gemeld als *Pardosa pseudolugubris* Wunderlich, 1984 in ALDERWEIRELDT & MAELFAIT (1990).

AGELENIDAE

Tegenaria saeva Blackwall, 1844. In: VAN KEER & VAN KEER (1992).

THERIDIIDAE

Achaearanea veruculata (Urquhart, 1885). Eerste melding door J. Van Keer in Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 7(2) (1992): 14. In: VAN KEER (1993).

Carniella brignolii Thaler & Steinberger, 1988. In: BAERT & VAN KEER (1991).

Robertus kuehnae Bauchhenss & Uhlenhaut, 1993. In: ALDERWEIRELDT (1993). Voor het eerst gemeld als *Robertus grasshoffi* Wunderlich, 1973 (ALDERWEIRELDT, 1987).

Rugathodes bellicosa (Simon, 1873). In: JANSSEN (1988) gemeld als *Theridion bellicosum* Simon,1873.

Theridion hannoniae Denis, 1944. In : JANSSEN (1992). Voor het eerst gemeld als *Theridion pyrenaeum* Denis, 1944 (VANUYTVEN, 1987).

Theridion hemerobius Simon, 1914. In: VANUYTVEN et al. (1990).

TETRAGNATHIDAE

Tetragnatha striata L. Koch, 1862. In: DECLEER (1988).

THERIDIOSOMATIDAE

Theridiosoma gemmosum (L. Koch, 1877). In: VAN KEER & VAN KEER (1988).

LINYPHIIDAE

Diplocephalus connatus Bertkau, 1869: ten onrechte vermeld: zie Errata bij BOSMANS & MAELFAIT (1986).

Centromerus laevitarsis (Simon, 1884): ten onrechte vermeld: zie Errata bij BOSMANS & MAELFAIT (1986).

Erigone promiscua (O.P.-Cambridge, 1872). Eerste melding door J. Hublé in Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 7 (1988): 6.

Glyphesis cottonae (La Touche, 1945). In: BAERT *et al.* (1984).

Gongylidiellum murcidum Simon, 1884. In: DECLEER (1986).

Meioneta fuscipalpis (C.L. Koch,1836). Eerste melding door H. Vanuytven in Nwsbr.Belg. Arachnol. Ver., 7(2)(1992): 14. In: VANUYTVEN (1992).

Micrargus apertus (O.P.-Cambridge, 1871). In: SEGERS (1988).

Peponocranium orbiculatum O.-P. Cambridge, 1892. In: BAERT *et al.* (1992).

Pseudocarorita thaleri (Saaristo, 1971). Eerste melding door H. Segers in Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 7(1988): 5. Nadien uitvoeriger in: SEGERS & BOSMANS (1988).

Walckenaeria alticeps (Denis, 1952). Eerste melding door J.-P. Maelfait en L. Baert in Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 5(1987): 3.

Referenties

ALDERWEIRELDT, M. (1987). *Robertus grasshoffi* Wunderlich, 1973 (Araneae: Theridiidae), une espèce nouvelle pour la faune belge. Bull. Annls Soc. r. belge Ent., 123 : 309-310.

ALDERWEIRELDT, M. (1993). *Robertus kuehnae* Bauchhenss & Uhlenhaut, 1993, een nieuwe naam voor het Belgische materiaal van *Robertus grasshoffi* Wunderlich, 1973 (Araneae, Theridiidae). Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 8(3): 53-54.

ALDERWEIRELDT, M. & MAELFAIT, J.-P. (1990). Catalogus van de spinnen van België. Deel VII. Lycosidae. Studiedocumenten van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, 61: 1-92.

ALDERWEIRELDT, M. & MAELFAIT, J.-P. (1993). Taxonomische wijzigingen en aanvullingen op de soortenlijst van de Belgische wolfspinnen (Araneaea, Lycosidae). Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 8(1): 13-14.

BAERT, L., BOSSELAERS, J. & KEKENBOSCH, J. (1984). Araignées nouvelles ou rares pour la faune belge. Communication. Bull. Annls Soc. r. belge Ent., 120 : 318-321.

BAERT, L. & DESENDER, K. (1993). De spinnenfauna van het Militair Domein te Lombardsijde (Araneae). Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 8 (1): 15-20.

BAERT, L., KEKENBOSCH, J. & MAELFAIT, J.-P. (1992). Faune aranéologique du 'Site de Corphalie' (Antheit, Prov. Liège). Bull. Annls Soc. r. belge Ent.., 128 : 37-46.

BAERT, L. & VAN KEER, J. (1991). A remarkable spider capture: *Carniella brignolii* Thaler & Steinberger, 1988, and the rediscovery of *Pseudomaro aenigmaticus* Denis, 1966 in Belgium. Newsl. Br. arachnol. Soc. 62: 5.

BOSMANS, R. & MAELFAIT, J.-P. (1986). Herziene soortenlijst van de Belgische spinnen. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 3: 9-29.

DECLEER, K. (1986). Enkele nieuwe of zeldzame spinnen voor de Belgische fauna van moerasgebieden. Bull. Annls Soc. r. belge Ent., 122 : 319-321.

DECLEER, K. (1988). Quelques remarques sur *Tetragnatha striata* (L. KOCH, 1862): une nouvelle espèce pour l'aranéofaune belge. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 7: 11-13.

JANSSEN, M. (1987). De spinnenfauna van het natuurreservaat 'Het Hageven' te Neerpelt, Belgisch Limburg. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 4: 9-15.

JANSSEN, M. (1988). Twee nieuwe soorten voor de Belgische spinnenfauna. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 9: 5-6.

JANSSEN, M. (1992). Enkele interessante spinnen van een steengroeve in de provincie Luik. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 7(1): 15-18.

JANSSEN, M. (1992). *Oxyptila pullata* (Thorell, 1875) (Araneae, Thomisidae) in België. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 7(1): 9.

JOCQUE, R. (1977). Contribution à la connaissance des araignées de Belgique. IV. Biol. Jb. Dodonaea, 45: 141-149.

KEKENBOSCH, J. (1966). Une araignée nouvelle pour la faune de Belgique: *Tetrilus arietinus* (THORELL). Bull. Annls Soc. r. belge Ent., 102: LVIII.

KEKENBOSCH, J., BOSMANS, R. & BAERT, L. (1977). Soortenlijst der Belgische spinnen. Studiedocumenten van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, 11: 1-29.

NOORDAM, A.,P. (1993). Spinnen van het Trickebruch en omgeving (Hautes Fagnes, België). Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 8(1): 1-12.

SEGERS, H. (1988). Enkele nieuwe of zeldzame spinnesoorten voor de Belgische fauna (Araneae, Linyphiidae). Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 8 : 43-45.

SEGERS, H. & BOSMANS, R. (1988). *Pseudocarorita thaleri* (SAARISTO, 1971), nieuw voor de Belgische fauna (Araneae, Linyphiidae). Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 7 : 22-24.

VAN KEER, J. (1993). *Achaearanea veruculata* (Urquhart,1885): nieuw voor België of toevallige gast? Nwsbr. Belg. Arachnol. Soc., 8(1): 21

VAN KEER, J. & VAN KEER, K. (1988). *Theridiosoma gemmosum* (L. KOCH, 1877) nieuw voor de Belgische fauna (Araneae : Theridiosomatidae). Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 8 : 41-42.

VAN KEER, J. & VAN KEER, K. (1992). Twee interessante vondsten voor de Belgische spinnenfauna: *Tegenaria saeva* en *Anelosimus pulchellus*. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver. 7(1): 13-14.

VANUYTVEN, H. (1987). Een nieuwe soort voor de Belgische fauna op de Antwerpse Linkeroever. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver. 4(1): 23-24.

VANUYTVEN, H. (1992). *Meioneta fuscipalpis* (C.L.Koch, 1836) nieuw voor de Belgische fauna (Araneae, Linyphiidae). Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 7(2): 7-8.

VANUYTVEN, H., VAN KEER, J. & JANSSEN, M. (1990). *Theridion hemerobium* Simon, 1914, new for the Belgian spider fauna (Araneae, Theridiidae). Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 5(2): 16.

Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver. (1994), 9 (2) : 44

Publikaties over spinnen van België, verschenen in de periode 1990-1993

L. BAERT

Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Vautierstraat 29, 1040 Brussel

Résumé

Cette liste des publications arachnologique concernant la faune belge est une addition à la liste parue dans le document de travail n° 71 de l'I.R.Sc.N.B. (partie XI, XII et XIII de la catalogue des araignées de Belgique).

Summary

This publication list concerning the Belgian spider fauna is an addition to the list published in document n° 71 of the National Institute of Natural Sciences comprising part XI, XII and XIII of the catalogue of Belgian spiders.

Inleiding

De hiernavolgende lijst van publikaties betreffende de in ons land voorkomende spinnesoorten is een aanvulling op de lijst verschenen in het Studiedokument van het K.B.I.N. nummer 71 (afleveringen XI, XII en XIII van de Catalogus van de spinnen van België). Een continue nummering per jaar is gegeven zodat deze lijst bruikbaar is bij het verder uitwerken van de catalogi. Het aantal publikaties over deze periode van vier jaar verschenen bedraagt 49, een indrukwekkend aantal dat wijst op een dynamische Belgische spinnenwerkgroep.

Publicatielijst

306
ALDERWEIRELDT, M. & MAELFAIT, J.-P. (1990). Catalogus van de spinnen van België. Deel VII. Lycosidae. Studiedocumenten van het K.B.I.N., 61: 1-91.

307
KEKENBOSCH, R. & KEKENBOSCH, J. (1990). Première liste de captures réalisées à Uccle (Brabant). Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 5(2): 3.

308
MAELFAIT, J.-P., SEGERS, H. & BAERT, L. (1990). A preliminary analysis of the forest floor spiders of Flanders (Belgium). Bulletin de la Société européenne d'Arachnologie, N° hors série 1: 242-248.

309
RANSY, M. (1990). Araignées capturées par frappage d'arbres fruitiers. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 5(2): 2.

310
ALDERWEIRELDT, M., DESENDER, K., MAELFAIT, J.-P. & POLLET, M. (1991). Faunistische bijdrage tot de kennis van de araneofauna van enkele weinig onderzochte regio's in België. Deel 1. De Westhoek en

het Zuidwestvlaamse heuvelland. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 6(3): 2-5.

311
ALDERWEIRELDT, M., MAELFAIT, J.-P., DESENDER, K. & POLLET, M. (1991). Faunistische bijdrage tot de kennis van de araneofauna van enkele weinig onderzochte regio's in België. Deel 2. Tielt, Waregem en het Noorden van Henegouwen. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver. 6(2): 6-8.

312
BAERT, L. & VAN KEER, J. (1991). A remarkable spider capture : *Carniella brignolii* Thaler & Steinberger,1988, and the rediscovery of *Pseudomaro aenigmaticus* Denis,1966 in Belgium. Newsl. Br. arachnol. Soc., 62: 5.

313
BAERT, L., DESENDER, K. & HUYSSEUNE, A. (1991). Spinnen van de 'Gaume'. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 6(2): 1-5.

314
BOSMANS, R. (1991) Enkele opmerkingen over de Belgische Theridiidae. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 6(2): 12-14.

315
BOSMANS, R. (1991) Enkele opmerkingen over vroeger van België geciteerde spinnen, waarvan het voorkomen in ons land twijfelachtig is of dient bevestigd te worden. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 6(3): 9-12.

316
DECLEER, K. (1991) Een nieuwe vindplaats van *Theridion hemorobium* in Vlaanderen. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 6(2): 11.

317
JANSSEN, M. (1991) Spinnen van de Mechelse Heide. Natuurhistorisch Maandblad, 80(1): 12-16.

318
RANSY, M. & BAERT, L. (1991) Catalogue des Araignées de Belgique. Partie VIII. Gnaphosidae. Documents de travail de l'I.R.Sc.N.B., 64: 7-30.

319
RANSY, M. & BAERT, L. (1991) Catalogue des Araignées de Belgique. Partie X. Tetragnathidae. Documents de travail de l'I.R.Sc.N.B., 64: 43-52.

320
SEGERS, H. & BAERT, L. (1991) Catalogus van de spinnen van België. Deel IX. Philodromidae. Studiedocumenten van het K.B.I.N., 64: 31-42.

321
SEGERS H. & HEIRMAN, J. (1991) De spinnenfauna van een oude boomgaard en aanpalende heg te Sint-Maria-Lierde. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 6(3): 13-15.

322
VAN KEER, K. (1991) *Dictyna major* Menge,1869: terug van weggeweest. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 6(3): 1.

323
VANUYTVEN, H. (1991) A redescription of *Phoronocidia paradoxa* (Lucas, 1846) (Araneae, Theridiidae). Phegea, 19(3): 103-105.

324
VANUYTVEN, H. (1991) Alfabetische lijst van de publikaties betreffende de spinnen in België. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 6(1): 1-22.

325
VANUYTVEN, H. (1991) Spinnen van 'De Rozemaai' in Ekeren (Antwerpen). Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 6(2): 6-9.

326
VANUYTVEN, H. (1991) Spinnen in gebouwen in België (Araneae). Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 6(2): 15-23.

327
MAELFAIT, J.-P., DESENDER, K., POLLET, M., SEGERS, H. & BAERT, L. (1992) Carabid beetle and spider communities of Belgian forest stands. Proc. of IVth European Congress of Entomology/ XII SIEEC, Gödöllö, Hungary, 1: 187-194.

328
ALDERWEIRELDT, M. (1992) Determinatieproblematiek van de zustersoorten van het genus *Oedothorax* (Araneae, Linyphiidae). Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 7(1): 4-8.

329
ALDERWEIRELDT, M. (1992) Een merkwaardige oude vondst van *Tetragnatha striata*, een indicatie van de vroegere natuurwaarde van het Donk-meer. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver. 7(2): 9-11.

330
ALDERWEIRELDT, M. & DESENDER, K. (1992) Faunistische bijdrage tot de kennis van de araneofauna van enkele weinig onderzochte regio's in België. Deel 3. Het zuiden van Oost-Vlaanderen. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 7: 3-6.

331
ALDERWEIRELDT, M. & MAELFAIT, J.-P. (1992) A proposal for the establishment of a red list of the lycosid spiders in Flanders (Araneae, Lycosidae). Proc. Int. Coll. Eur. Invert. Surv., Brussels, 9-10 Sep.1991: 57-63.

332
BAERT, L., KEKENBOSCH, J. & MAELFAIT, J.-P. (1992) Faune aranéologique du 'Site de Corphalie' (Antheit, Prov. Liège). Bull. Annls Soc. r. belge Ent., 128 : 37-46.

333
HERMANNS, J.-F. & JOCQUE, R. (1992) Le cycle vital de *Nigma flavescens* en Belgique. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 7(1): 1-3.

334
JOCQUE, R. (1992) Nederlandse namen voor inheemse spinnen. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 7(3): 1-20.

335
JANSSEN, M. (1992) *Oxyptila pullata* (Thorell,1875) (Araneae, Thomisidae) in België. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 7(1): 9.

336
JANSSEN, M. (1992) Enkele interessante spinnen van een steengroeve in de provincie Luik. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 7(1): 15-18.

337
RADERMECKER, A. & HOFMANS, K. (1992) Rapport de l'excursion d'ARABEL du 20 mai 1989 dans le Parc naturel de Viroin-Hermeton. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 7(1): 10-12.

338
VAN KEER, J. & VAN KEER, K. (1992) Twee interessante vondsten voor de Belgische spinnenfauna: *Tegenaria saeva* en *Anelosimus pulchellus*. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 7(1): 13-14.

339
VANUYTVEN, H. (1992) *Steatoda triangulosa* (Walckenaer,1802) (Araneae, Theridiidae), niet enkel een huisspin. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 7(2): 1-2.

340
VANUYTVEN, H. (1992) *Meioneta fuscipalpis* (C.L.Koch,1836) nieuw voor de Belgische fauna (Araneae, Linyphiidae). Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 7(2): 7-8.

341
ALDERWEIRELDT, M. (1993) A five year survey of the invertebrate fauna of crop fields and their edges. Part 1. Study area, crop history and methodology. Bull. Annls Soc. r. belge Ent., 129: 41-52.

342
ALDERWEIRELDT, M. (1993) A five year survey of the invertebrate fauna of crop fields and their edges. Part 2. General characteristics of the spider taxocoenosis. Bull. Annls Soc. r. belge Ent., 129: 63-68.

343
ALDERWEIRELDT, M. (1993) Fluctuations de l'activité saisonnière d'araignées dans des champs de maïs et d'ivraie italien. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 8(2): 32-43.

344
ALDERWEIRELDT, M. (1993) *Robertus kuhnae* Bauchhenss & Uhlenhaut,1993, een nieuwe naam voor het Belgische materiaal van *Robertus grasshoffi* Wunderlich,1973 (Araneae, Theridiidae). Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 8(3): 53-54.

345
ALDERWEIRELDT, M. & MAELFAIT, J.-P.(1993) Taxonomische wijzigingen en aanvullingen op de soortenlijst van de Belgische wolfspinnen (Araneae, Lycosidae). Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 8(1): 13-14.

346
ALDERWEIRELDT, M., BOSMANS, R. & VANHERCKE, L. (1993) The Araneae and Opiliones of the forest of Houthulst (Western Flanders, Belgium): results of a six-year survey. Bull. Annln K. Belg. Ent. Ver., 129: 285-290.

347
BAERT, L. & DESENDER, K. (1993) De spinnenfauna van het Militair Domein te Lombardsijde (Araneae). Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 8(1) : 15-20.

348
JACOBS, J. (1993) Catalogus van de spinnen van België. Deel XII. Metidae. Documents de travail de l'I.R.Sc.N.B., 71: 45-51.

349
JANSSEN M. (1993) Catalogus van de spinnen van België. Deel XIII. Thomisidae. Documents de travail de l'I.R.Sc.N.B., 71: 52-75.

350
MAELFAIT, J.-P., LAVRYSEN, C. & JANSSEN, M. (1993) De spinnenfauna van het Buitengoor te Mol (Provincie Antwerpen, België). I. Natuurbeheers-aspekten. Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 8(3): 47-52.

351
NOORDAM, A.,P. (1993) Spinnen van het Trickebruch en omgeving (Hautes Fagnes, België). Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 8(1): 1-12.

352
VAN KEER, J. (1993) *Achaearanea veruculata* (Urquhart, 1885): nieuw voor België of toevallige gast? Nwsbr. Belg. Arachnol. Soc., 8(1): 21.

353
VAN KEER, J. & VAN KEER, K. (1993) Spinnenfauna van het Gravenbos te Humbeek (Brabant). Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 8(2): 25-31.

354
VAN KEER, J. & VANUYTVEN, H. (1993) Catalogus van de Spinnen van België. Deel XI. Theridiidae, Anapidae en Theridiosomatidae. Documents de travail de l'I.R.Sc.N.B., 71: 7-44.

355
VANUYTVEN, H. (1993) A note on the habitat and life cycle of the sea-shore spider *Halorates reprobus* (O.P.-Cambridge, 1879) (Araneae, Linyphiidae) in Belgium. Newsl. Br. arachnol. Soc., 66: 7-8.

verschenen gedurende 1994

MAELFAIT, J.-P. (1994) Rode lijsten van spinnen, een nieuwe taakstelling voor ARABEL? Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver., 9(1): 20-25.

Nwsbr. Belg. Arachnol. Ver. (1994), 9 (2) : 48

Première contribution à la connaissance de la faune aranéologique du site du 'Kauwberg' à Uccle (Bruxelles, Belgique)

R. KEKENBOSCH

26, rue Kinsendael, 1180 Bruxelles

Samenvatting

Een preliminaire lijst wordt gegeven van de spinnenfauna van de Kauwberg te Ukkel nabij Brussel. Enkele opvallende vangsten werden gedaan. Van faunistisch belang voor België of voor de omgeving van Brussel zijn o.a. Lathys humilis *Blackwall,* Synageles venator *Lucas,* Pardosa palustris *L.,* Theridion instabile *O.P.Cambridge,* Enoplognatha latimana *Hippa & Oksala,* Ceratinella brevis *Wider,* Ceratinella scabrosa *O.P.Cambridge,* Saloca diceros *O.P.Cambridge,* Agyneta conigera *O.P.Cambridge en* Agyneta ramosa *Jackson.*

Summary

A preliminary list is given of the spiders captured on the 'Kauwberg' at Uccle near Brussels. Some remarkable captures were made. Faunistical important for Belgium or for the neighbourhood of Brussels are Lathys humilis *Blackwall,* Synageles venator *Lucas,* Pardosa palustris *L.,* Theridion instabile *O.P.Cambridge,* Enoplognatha latimana *Hippa & Oksala,* Ceratinella brevis *Wider,* Ceratinella scabrosa *O.P.Cambridge,* Saloca diceros *O.P.Cambridge,* Agyneta conigera *O.P.Cambridge and* Agyneta ramosa *Jackson.*

Introduction

Cette première contribution à la connaissance des araignées du Kauwberg sera soumise à l'attention de mes collègues sous la forme d'une simple liste de captures réalisées durant les années 1981 à 1993. Il s'agit là d'une liste sans conteste non-exhaustive car ces captures résultent de 'coups de sonde' et non d'une étude et de récoltes systématiques de ce site semi-naturel bruxellois.

Ces quelques récoltes m'ont permis d'identifier 132 espèces d'araignées réparties en 21 familles. Quelques 'bonnes surprises' pour la connaissance de la faunistique des araignées belges et en particulier pour la région bruxelloise apparaissent dans cette liste : *Lathys humilis* Blackwall, *Synageles venator* Lucas, *Pardosa palustris* L., *Theridion instabile* O.P.Cambridge, *Enoplognatha latimana* Hippa & Oksala, *Ceratinella brevis* Wider, *Ceratinella scabrosa* O.P.Cambridge, *Saloca diceros* O.P.Cambridge, *Agyneta conigera* O.P.Cambridge et *Agyneta ramosa* Jackson.

Une étude systématique et complète de ce site de 50 hectares permettra à coup sûr la découverte d'autres espèces intéressantes pour la faunistique et la répartition des araignées belges.

Liste des espèces

AMAUROBIIDAE
Amaurobius similis Blackw.

DICTYNIDAE
Dictyna arundinacea L.
Dictyna uncinata Th.
Nigma flavescens Walck.
Lathys humilis Blackw.

GNAPHOSIDAE
Drassodes lapidosus Walck.
Trachyzelotes pedestris C.L.K.
Micaria pulicaria Sund.

CLUBIONIDAE
Clubiona corticalis Walck.
Clubiona reclusa O.P.C.
Clubiona pallidula Cl.
Clubiona phragmitis C.L.K.
Clubiona terrestris Westr.
Clubiona lutescens Westr.
Cheiracanthium erraticum Walck.
Phrurolithus festivus C.L.K

LIOCRANIDAE
Agroeca brunnea Blackw.

ZORIDAE
Zora spinimana Sund.

ANYPHAENIDAE
Anyphaena accentuata Walck.

THOMISIDAE
Xysticus cristatus Cl.
Xysticus kochi Th.
Xysticus ulmi Hahn.

PHILODROMIDAE
Philodromus dispar Walck.
Philodromus cespitum Walck.

SALTICIDAE
Salticus scenicus Cl.
Heliophanus cupreus Walck.
Marpissa muscosa Cl.
Evarcha arcuata Cl.
Aelurillus v-insignitus Cl.
Synageles venator Lucas

LYCOSIDAE
Pardosa palustris L.
Pardosa pullata Cl.
Pardosa amentata Cl.
Pardosa hortensis Th.
Alopecosa pulverulenta Cl.
Trochosa terricola Th.
Pirata hygrophilus Th.
Pirata latitans Blackw.
Pirata piraticus Cl.

PISAURIDAE
Pisaura mirabilis Cl.

AGELENIDAE
Agelena labyrinthica Cl.
Tegenaria agrestis Walck.
Histopona torpida C.L.K
Cicurina cicur Fab.

HAHNIIDAE
Antistea elegans Blackw.

MIMETIDAE
Ero cambridgei Kulcz.
Ero furcata Villers.

THERIDIIDAE
Episinus truncatus Lat.
Anelosimus vittatus CL.K.
Achaearanea lunata Cl.
Theridion sisyphium Cl.
Theridion pictum Walck.
Theridion varians Hahn.
Theridion melanurum Hahn.
Theridion tinctum Walck.
Theridion instabile O.P.C.
Theridion bimaculatum L.
Theridion pallens Blackw.
Enoplognatha ovata Cl.
Enoplognatha latimana Hippa & Oksala.
Enoplognatha thoracica Hahn.
Robertus lividus Blackw.

NESTICIDAE
Nesticus cellulanus Cl.

TETRAGNATHIDAE
Tetragnatha montana Simon.
Pachygnatha clercki Sund.
Pachygnatha degeeri Sund.

METIDAE
Metellina segmentata Cl.
Metellina mengei Blackw.

ARANEIDAE
Gibbaranea gibbosa Walck.
Araneus diadematus Cl.
Araneus quadratus Cl.
Larinioides cornutus Cl.
Nuctenea umbratica Cl.
Araniella cucurbitina Cl.
Cercidia prominens Westr.
Mangora acalypha Walck.

LINYPHIIDAE-ERIGONINAE
Ceratinella brevis Wider
Ceratinella scabrosa O.P.C.
Walckenaeria acuminata Blackw.
Walckenaeria antica Wider
Walckenaeria unicornis O.P.C.
Dicymbium nigrum Blackw.
Gnathonarium dentatum Wider
Tmeticus affinis Blackw.
Gongylidium rufipes Sund.
Dismodicus bifrons Blackw.
Dismodicus elevatus C.L.K.
Hypomma bituberculatum Wider
Gonatium rubens Blackw.
Maso sundevalli Westr.
Pocadicnemis pumila Blackw.
Pocadicnemis juncea Locket & Millidge.
Oedothorax gibbosus Blackw.
Oedothorax retusus Westr.
Cnephalocotes obscurus Blackw.
Tiso vagans Blackw.
Troxochrus scabriculus Westr.
Monocephalus fuscipes Blackw.
Lophomma punctatum Blackw.
Saloca diceros O.P.C.
Gongylidiellum vivum O.P.C.
Micrargus herbigradus Blackw.
Micrargus subaequalis Westr.
Erigone atra Blackw.
Erigone dentipalpis Wider

LINYPHIIDAE-LINYPHIINAE
Agyneta conigera O.P.C.
Agyneta ramosa Jackson
Meioneta saxatilis Blackw.
Microneta viaria Blackw.
Centromerus sylvaticus Blackw.
Centromerus prudens O.P.C
Tallusia experta O.P.C.
Centromerita bicolor Blackw.
Centromerita concinna Th.
Bathyphantes approximatus O.P.C.
Bathyphantes parvulus Westr.
Bathyphantes gracilis Blackw.
Bathyphantes nigrinus Westr.
Diplostyla concolor Wider
Floronia bucculenta Cl.
Stemonyphantes lineatus L.
Lepthyphantes tenuis Blackw.
Lepthyphantes zimmermanni Bertkau
Lepthyphantes mengei Kulcz.
Lepthyphantes ericaeus Blackw.
Lepthyphantes pallidus O.P.C.
Linyphia triangularis Cl.
Linyphia hortensis Sund.
Linyphia montana Cl.
Linyphia clathrata Sund.
Linyphia peltata Wider

Observations lors de l'excursion d'ARABEL à Virelles (Hainaut, Belgique) le samedi 11 septembre 1993

R. KEKENBOSCH (*) & J.-P. MAELFAIT (**)

(*) 26, rue Kinsendael, 1180 Bruxelles
(**) Instituut voor Natuurbehoud, Kiewitdreef 5, B-3500 Hasselt

Samenvatting

De resultaten van de spinnenvangsten verricht gedurende de Arabel-excursie van 11 september 1993 naar het meer van Virelles (Henegouwen, België) worden samengevat. Enkele soorten zijn van faunistisch belang voor de provincie Henegouwen : Argiope bruennichi *Scop.*, Arctosa leopardus *Sund.*, Hygrolycosa rubrofasciata *Ohl.*, Dolomedes fimbriatus *Cl. en* Marpissa radiata *Grube.*

Summary

The araneological results of the captures effectuated during the Arabel-excursion of September 11th 1993 to the lake of Virelles (Henegouwen, Belgium) are summarised. Some captures are of faunistical interest for the province of Henegouwen : Argiope bruennichi *Scop.*, Arctosa leopardus *Sund.*, Hygrolycosa rubrofasciata *Ohl.*, Dolomedes fimbriatus *Cl. and* Marpissa radiata *Grube.*

Introduction

Malgré des conditions atmosphériques peu favorables et le peu d'exemplaires capturés, nous pouvons épingler dans cette courte liste de captures, quelques espèces intéressantes pour l'aranéofaune belge et plus spécialement pour la province peut-être la moins visitée de Belgique : le Hainaut. Il s'agit de :

-*Argiope bruennichi* Scop.: deux femelles furent observées dans les plantes basses, en milieu humide, à quelques mètres du lac de Virelles. Ces femelles se trouvaient en compagnie de leur cocon.

-*Arctosa leopardus* Sund.: semble être la première capture pour le Hainaut.

-*Hygrolycosa rubrofasciata* Ohl.: tout comme *A. leopardus* Sund.: premières captures de ce Lycosidae pour la région hennuyère. L'espèce semble y être commune. La majorité des captures antérieures proviennent essentiellement des provinces d'Anvers et surtout du Limbourg.

-*Dolomedes fimbriatus* Cl.: bien que ce mâle subadulte se soit échappé en cours d'élévage, on peut raisonnablement supposer qu'il s'agit de *D. fimbriatus.*

-*Marpissa radiata* Grube: Cette capture confirme la présence de ce Salticidae, relativement peu capturé en Belgique, dans la province du Hainaut.

Résultats

Tous les résultats sont repris dans Tableau 1.

Tableau 1. Résultats des captures à Virelles. R.K. = Robert Kekenbosch leg. & dét. sauf les espèces marquées d' un * = dét. M. Ransy. J-P. M = Jean-Pierre Maelfait leg. & dét.

Espèce	**Mâle**	**Femelle**	**Famille**	**Biotope**	**Récolteur**
Araneus marmoreus Cl.	1	/	Araneidae	Pré humide fauché	R.K
Araneus quadratus Cl.	/	1	Araneidae	Pré humide fauché	R.K
Argiope bruennichi Scop.	/	2	Araneidae	Pré humide fauché	R.K
Larinioides cornutus Cl.	3	/	Araneidae	Pré humide fauché	R.K
Larinioides cornutus Cl.	/	1	Araneidae	Pré humide fauché	J-P. M
Clubiona phragmitis C.L.K	2	/	Clubionidae	Pré humide fauché	R.K
Clubiona reclusa O.P.C.	/	2	Clubionidae	Pré humide fauché	R.K
Dicymbium nigrum Blackw. *	/	1	Erigoninae	sous-bois humide	R.K
Oedothorax gibbosus Blackw. *	1	/	Erigoninae	sous-bois humide	R.K
Oedothorax fuscus Blackw.	/	1	Erigoninae	Pré humide	J-P. M
Bathyphantes approximatus O-P.C.	/	2	Linyphiinae	Pré humide	J-P. M
Bathyphantes approximatus O.P.C.	2	1	Linyphiinae	sous-bois humide	R.K
Bathyphantes gracilis Blackw.	/	1	Linyphiinae	Pré humide fauché	J-P. M
Bathyphantes nigrinus Westr.	1	/	Linyphiinae	sous-bois humide	R.K
Floronia bucculenta Cl.	/	2	Linyphiinae	Pré humide fauché	R.K
Lepthyphantes tenuis Blackw. *	1	/	Linyphiinae	sous-bois humide	R.K
Lepthyphantes tenuis Blackw. *	/	1	Linyphiinae	sous-bois humide	R.K
Leptorhoptrum robustum Westr. *	/	1	Linyphiinae	sous-bois humide	R.K
Linyphia triangularis Cl.	/	2	Linyphiinae	sous-bois humide	R.K
Tallusia experta O.PC. *	/	1	Linyphiinae	sous-bois humide	R.K
Arctosa leopardus Sund.	/	1	Lycosidae	Pré humide fauché	J-P. M
Hygrolycosa rubrofasciata Ohl.	4	/	Lycosidae	Pré humide fauché	R.K
Hygrolycosa rubrofasciata Ohl.	/	1 juv.	Lycosidae	Pré humide	J-P. M
Pardosa amentata Cl.	/	1	Lycosidae	Pré humide fauché	J-P. M
Pirata hygrophilus Th.	/	1	Lycosidae	sous-bois humide	R.K
Pirata hygrophilus Th.	/	2	Lycosidae	sous-bois humide	J-P. M
Pirata hygrophilus Th.	/	1	Lycosidae	Pré humide	J-P. M
Pirata piraticus Cl.	/	2	Lycosidae	Pré humide	J-P. M
Metellina mengei Blackw.	/	2	Metidae	sous-bois humide	R.K
Metellina segmentata Cl.	1	/	Metidae	sous-bois humide	R.K
Metellina segmentata Cl.	1	4	Metidae	Pré humide fauché	J-P. M
Dolomedes fimbriatus Cl.	1 juv.	/	Pisauridae	Pré humide fauché	R.K
Marpissa radiata Grube	/	1	Salticidae	Pré humide	J-P. M
Pachygnatha clercki Sund.	2	2	Tetragnathidae	sous-bois humide	R.K
Pachygnatha clercki Sund.	4	2	Tetragnathidae	Pré humide fauché	J-P. M
Enoplognatha ovata Cl.	/	1	Theridiidae	sous-bois humide	R.K
Steatoda bipunctata L.	1	/	Theridiidae	bâtiment en bois	R.K

Maro sublestus Falconer, 1915: nieuw voor de Belgische fauna

G. DE KNIJF (*), J.-P. MAELFAIT (**) & R. BOSMANS (*)

(*) Laboratorium voor Ecologie der Dieren, Zoögeografie en Natuurbehoud, Ledeganckstraat 35, 9000 Gent
(**) Instituut voor Natuurbehoud, Kiewitdreef 5, 3500 Hasselt

Summary

During a sampling campaign by means of pitfall traps in the forest complex Walen at Tielt-Winge (Belgium) three males of Maro sublestus *Falconer, 1915 were caught. This species was not recorded from Belgium before.*

Résumé

Trois mâles de Maro sublestus *Falconer, 1915 ont été capturés dans la forêt 'Walenbos' à Tielt-Winge (Belgique). Cette espèce n'avait pas encore été trouvée en Belgique.*

Inleiding

Tijdens een bemonsteringscyclus van een jaar met bodemvallen in het Walenbos te Tielt-Winge (Vlaams Brabant) van negen verschillende bestandtypes werden drie mannetjes van *Maro sublestus* Falconer, 1915 gevangen. Deze soort was nog niet gemeld voor de Belgische fauna.

Omstandigheden

De drie exemplaren werden allen in een elzenbroek met mesotrofe kwel gevonden en dit gedurende de vangstperiode van de eerste helft van april 1990.

De struiklaag bepaalt het aspekt van het terrein en bestaat volledig uit Grauwe els (*Alnus incana*). In de ondergroei vinden we vooral soorten van natte, relatief voedselrijke standplaatsen als Scherpe zegge (*Carex acuta*), Gele lis (*Iris pseudacorus*), Moerasspirea (*Filipendula ulmaria*) en braam (*Rubus* sp.).

De determinatie gebeurde met ROBERTS (1987) en werd gekontroleerd met het werk van SAARISTO (1971). Bij de determinatie was de karakteristieke vorm van de lamella van belang. Gebruikmakend van een mikroskoop kon de gekartelde rand van de lamella duidelijk geobserveerd worden. Ook het paracymbium dat 4 haren op het proximale deel bevat is zeer typisch.

Maro sublestus is een zeer kleine Linyphiinae waarbij de vrouwtjes (1.3-1.6 mm) iets groter zijn dan de mannetjes (1.1-1.2 mm). De carapax is lichtgeel tot geel en heeft zwakke groeven die zwart zijn. Het abdomen vertoont een licht witgrijze tot grijsgroene kleur. De revisie van Saaristo (1971) is ook goed bruikbaar voor de determinatie van de vrouwtjes.

Maro sublestus is een Noord- en Middeneuropese soort, die van volgende landen bekend is: Finland (SAARISTO, 1971), Zweden (SCHENKEL, 1939; HOLM,

1945), Estland (VILBASTE, 1964), Tsjechoslovakije (MILLER, 1966), Zwitserland (VOGELSANGER, 1945; MAURER & HÄNGGI, 1990), Duitsland (MORITZ, 1973) en van zeven vindplaatsen in Groot-Brittanië (LOCKET et al., 1974; MERRETT & SNAZELL, 1975; MERRETT, 1982; ROBERTS, 1987).

In Centraal-Europa en Groot-Brittannïe komt ze vooral in natte biotopen met Pijpestrootje (*Molinia caerulea*) en veel *Sphagnum* voor, maar is ook in de strooisellaag van natte bossen te vinden (MORITZ, 1973; MERRETT & SNAZELL, 1975; ROBERTS, 1987; HEIMER & NENTWIG, 1991). Ten noorden van de poolcirkel wordt ze ook in droge mosbiotopen gevonden en is daar meer eurytoop (SAARISTO, 1971; PALMGREN, 1975).

Referenties

HOLM, A. (1945). Zur Kenntnis der Spinnenfauna des Torneträskgebietes. Ark. Zool., 36A(15): 11-80.

LOCKET, G.H., MILLIDGE, A.F. & MERRETT, P. (1974). British spiders. Vol.III. Ray Society, London, 314 pp.

MAURER, R. & HÄNGGI, A. (1990). Catalogue des araignées de Suisse. Documenta Faunistica Helvetiae 12, Centre suisse de cartographie de la faune.

MERRETT, P. (1982). New County records of Britisch Spiders. Bull. Br. arachnol. Soc., 5(7): 332-336.

MERRETT, P. & SNAZELL, R.G. (1975). New and rare British spiders. Bull. Br. arachnol. Soc., 3(4): 106-112.

MILLER, F. (1966). Einige neue oder unvollkommen bekannte Zwergspinnen (Micryphantidae) aus der Tschechoslowakei (Araneidae). Acta Entomol. Bohemoslovaca, 63: 149-164.

MORITZ, M. (1973). Neue und seltene Spinnen (Araneae) und Weberknechte (Opiliones) aus der DDR. Dtsch. Ent. Z., 20: 173-220.

PALMGREN, P. (1975). Die Spinnenfauna Finnlands und Ostfennoskandiens VII. Linyphiidae 1. Fauna Fennica 28. Helsinki, 102 pp.

ROBERTS, M.J. (1987). The spiders of Great Britain and Ireland. Volume II: Linyphiidae and check list. Harley Books, 204 pp.

SAARISTO, M.I. (1971). Revision of the genus *Maro* O.P.-Cambridge (Araneae, Linyphiidae). Ann. Zool. Fennici, 8: 463-482.

SCHENKEL, E. (1939). Beitrag zur Spinnenkunde. Rev. suisse Zool., 46(2): 95-114.

VILBASTE, A. (1964). Eesti luhaniitude ämblikefauna struktuurist ja seesoonsetest muurtustust. Eesti NSV Teaduste Akadeemia Toimetised (Biol. see.), 13: 284-301.

VOGELSANGER, Th. (1945). Verzeichnis der Spinnen von Schaffhausen und Umgebung. Mitt. Nat. Ges. Schaffhausen, 15(1): 1-35.

Nieuws uit de vereniging - Vie de la Société

Notulen van de 39ste Vergadering van ARABEL gehouden op zaterdag 14 mei 1994 te 14u30 in het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Vautierstraat 29, 1040 Brussel.

Aanwezig : J. Jacobs, H. Janssens, J. Kekenbosch, R. Kekenbosch, M. Ransy, H. Vanuytven.

Verontschuldigd : M. Alderweireldt, L. Baert, R. Bosmans, R. Jocqué, J.-P. Maelfait en J. Van Keer.

Een interessante samenkomst zonder formele mededelingen.

Procés-verbal de la 39ième Réunion d'ARABEL tenue le samedi 14 mai 1994 à 14.30 H. dans les locaux de l'Institut royal des Sciences Naturelles de Belgique, rue Vautier 29, 1040 Bruxelles.

Présents : J. Jacobs, H. Janssens, J. Kekenbosch, R. Kekenbosch, M. Ransy, H. Vanuytven.

Excusés : M. Alderweireldt, L. Baert, R. Bosmans, R. Jocqué, J.-P. Maelfait en J. Van Keer.

Une réunion variée et fructueuse sans communications formelles.

Notulen van de 40ste Vergadering van ARABEL gehouden op zaterdag 8 oktober 1994 te 14u30 in het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Vautierstraat 29, 1040 Brussel.

Aanwezig : M. Alderweireldt, L. Baert, R. Bosmans, J. Bosselaers, L. Caberg, G. Fourré, M. Janssen, J. Jacobs, R. Jocqué, J. Kekenbosch, R. Kekenbosch, J.-P. Maelfait, A. Radermecker, M. Ransy, J. Van Keer, H. Vanuytven.

1) Verwelkoming door de Voorzitter.

2) Dia-voorstelling over een opmerkelijke schuilplaats van een tot nog toe onbeschreven spinnesoort van de familie van de Hersiliidae. De plaatjes werden door Rudy Jocqué geschoten in de streek van de 'Cederberg', gelegen in het ZW van Z-Afrika. Aangezien het hier ging over ongepubliceerde informatie worden geen details in dit verslag verstrekt.

Daaropvolgend toonde de Voorzitter ons een projektie van een omgedraaid plastieken buisje waarin spuugsel, van een *Scytodes*-soort, waaraan zand was blijven kleven te zien was. Hij beschouwde dit als het bewijs dat de spin niet van links naar rechts spuwt (cfr. Bristowe) maar wel in de richting van haar lengteas.

3) Robert Kekenbosch projecteerde een aantal prachtige dia's van een aantal spinnen die hij in de Provence (Frankrijk) had kunnen observeren, namelijk : *Araneus ceropegius*, *Argiope bruennichi*, *Nemoscolus laurae*, *Philaeus chrysops*, *Lycosa radiata* en om te besluiten van *Eresus cinnaberinus* (= *E. niger*)!

4) Jean-Pierre Maelfait projekteert een aantal dia's van bospercelen die hij in het Walenbos te Tielt-Winge heeft bemonsterd.

5) Maurice Ransy toont een aantal dia's van spinnencocons, o.a. van *Ero*, *Enoplognatha thoracica* en *Agelena labyrinthica*, met daaropvolgend een reeks over *Steatoda grossa* : van kopulatie tot het uitsluipen van de jonge spinnen.

6) Jean-Pierre Maelfait neemt terug het woord om zijn belangrijkste resultaten voor te leggen van zijn onderzoek naar de spinnenfauna van verschillende bospercelen in het Walenbos. Hij bespreekt de habitatvoorkeur van een aantal soorten.

7) Jean-Pierre Maelfait geeft een uitgebreid verslag van het XVde Europees colloquium gehouden in Ceske Budejovice (Tsjechië). Hij bespreekt dag na dag de belangrijkste voordrachten die toen gehouden werden.

8) De moeder van Johan van Keer heeft de *Tegenaria*-soorten die ze in haar huis tegenkwam verzameld en door haar zoon laten identificeren. Niet minder dan vier soorten leven in Johan's huis, nl. *Tegenaria agrestis*, *T. atrica*, *T. domestica* en *T. parietina*.

9) Marc Janssen meldt een nieuwe soort voor de Belgische fauna, nl. *Tetragnatha reimoseri* Rosca, 1939, gevangen in het Mariahof op de grens tussen Bree en Molenbeersel op 1 mei 1994.

10) Robert Kekenbosch is bezig met het informatiseren van de bibliotheek van ARABEL.

Procés-verbal de la 40ième réunion d'ARABEL tenue le samedi 8 octobre 1994 à 14.30 H. dans les locaux de l'Institut royal des Sciences Naturelles de Belgique, rue Vautier 29, 1040 Bruxelles.

Présents : M. Alderweireldt, L. Baert, R. Bosmans, J. Bosselaers, L. Caberg, G. Fourré, M. Janssen, J. Jacobs, R. Jocqué, J. Kekenbosch, R. Kekenbosch, J.-P. Maelfait, A. Radermecker, M. Ransy, J. Van Keer, H. Vanuytven.

1) Le président souhaite la bienvenue.

2) Une projection de diapositives ayant comme sujet le refuge remarquable d'une araignée Hersiliidae non décrite jusqu'à ce jour. Les prises photographiques ont été faites par Rudy Jocqué dans la région du Cederberg dans le SO de l'Afrique du Sud. Puisqu'il s'agit d'informations non publiées, il nous est impossible de fournir des détails à ce sujet dans ce rapport.

Ensuite, le Président nous montre un tube en plastique tenu à l'envers dans lequel nous apercevons du crachat, d'une espèce de *Scytodes*, auquel du sable est resté collé. Il considère cette prise photographique comme preuve que l'araignée ne crache pas de gauche à droite (cfr. Bristowe), mais qu'elle le fait dans l'axe de son corps.

3) Robert Kekenbosch nous projecte quelques jolies dias d'araignées qu'il a pu observer en Provence (France). Il s'agit de *Araneus ceropegius*, *Argiope bruennichi*, *Nemoscolus laurae*, *Philaeus chrysops*, *Lycosa radiata* et pour terminer d'*Eresus cinnaberinus* (= *E. niger*)!

4) Jean-Pierre Maelfait nous montre des vues d'ensemble des biotopes qu'il a échantillonné dans le 'Walenbos' situé à Tielt-Winge.

5) Pour terminer la projection de diapositives, Maurice Ransy montre quelques vues de cocons d'araignées, comme par exemple de *Ero*, *Enoplognatha thoracica*, *Agelena labyrinthica*. Il a également photographié le cycle de *Steatoda grossa*, allant de l'accouplement à la sortie des jeunes du cocon.

6) Jean-Pierre Maelfait reprend le fil de son histoire et nous donne un apperçu des résultats arachnologiques de son étude dans le 'Walenbos'. Il discute des préférences d'habitats de quelques espèces.

7) Jean-Pierre Maelfait nous donne ensuite un rapport très extensif du XVième Colloque Européen d'Arachnologie tenu à Ceske Budejovice (Tsjechie). Il analyse, jour par jour, les principales conférences tenues au cours de ce congrès.

8) La mère de Johan Van Keer a capturé toutes les tégénaires qu'elle rencontrait à l'intérieur de la maison et les a soumises à son fils pour identification. pas moins de quatre espèces de tégénaires vivent dans la maison Van Keer: *Tegenaria agrestis*, *T. atrica*, *T. domestica* en *T. parietina*.

9) Marc Janssen signale la capture d'une nouvelle espèce d'araignée pour la faune belge: *Tetragnatha reimoseri* Rosca,1939. Il a capturé cette espèce le 1er Mai 1994 dans le 'Mariahof' situé entre Bree et Molenbeersel.

10) Robert Kekenbosch est occupé à informatiser la bibliothèque d'ARABEL.